

Material informacyjny dotyczący zasad obsługi zgłoszeń celnych składanych do systemu CELINA, opisanych w *Instrukcji obsługi i stosowania elektronicznych zgłoszeń celnych w procedurach przywozowych dla podmiotów wersja 1.3 z dnia 10.10.2013 r.*, w kontekście zmian wynikających z wdrożenia Unijnego Kodeksu Celnego.

Celem niniejszych wyjaśnień jest ogólne zaprezentowanie zasadniczych zmian wynikających z unijnych przepisów celnych obowiązujących od dnia 1 maja 2016 r. oraz związanych ustawą z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy - Prawo celne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1228), w obszarze związanym z dokonywaniem przywozowych zgłoszeń celnych w systemie CELINA, z uwzględnieniem założeń okresu przejściowego, co oznacza, że w chwili obecnej w systemie CELINA nie dokonujemy zmian, które w różnych obszarach tematycznych będą wdrażane w systemie importowym zgodnie z harmonogramem do 2020 r. Wyjaśnienia te uwzględniają również krajowe rozwiązania prawne.

I. Stan prawny

Na płaszczyźnie prawa unijnego zasady dokonywania zgłoszeń celnych w formie pisemnej (papierowej lub elektronicznej) uregulowane są w szczególności w:

- 1) art. 162 – 195 Unijnego Kodeksu Celnego, zwanego dalej „UKC”;
- 2) art. 222 – 228, art. 231-247 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/2447 z dnia 24 listopada 2015 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania niektórych przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 ustanawiającego unijny kodeks celny (Dz. Urz. UE L 343 z 29.12.2015, str. 558, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem wykonawczym”;
- 3) art. 146 – 149 oraz art. 153-154 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/2446 z dnia 28 lipca 2015 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 w odniesieniu do szczegółowych zasad dotyczących niektórych przepisów unijnego kodeksu celnego (Dz. Urz. UE L 343 z 29.12.2015 r., str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem delegowanym”;
- 3) art. 1 Rozdziału I oraz w pkt 14 i 16 Rozdziału 8 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/341 z dnia 17 grudnia 2015 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 w odniesieniu do przepisów przejściowych dotyczących niektórych przepisów unijnego kodeksu celnego w okresie, gdy nie działają jeszcze odpowiednie systemy teleinformatyczne, i zmieniającego rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/2446 (Dz. U. UE L 69 z 15.03.2016, str. 1), zwanego dalej „przejściowym rozporządzeniem delegowanym”.

Przepisy dotyczące zgłoszeń celnych uszczegółowione w ustawie Prawo celne oraz rozporządzeniu krajowym wydanym na podstawie delegacji zawartej w art. 19 ust. 1 ustawy Prawo celne, nie wpływają w istotny sposób na zasady składania i obsługi zgłoszeń celnych, gdyż materia ta w zasadniczym zakresie regulowana jest ustawodawstwem unijnym.

II. Zasadnicze elementy związane z obsługą zgłoszenia celnego w odniesieniu do przepisów prawa unijnego obowiązującego od dnia 1 maja 2016 r.

Zasady związane ze złożeniem przywozowego zgłoszenia celnego i jego obsługą w systemie CELINA zasadniczo pozostają bez zmian, z uwzględnieniem omówionych poniżej odmienności wynikających z przepisów unijnych.

1. Weryfikacja zgłoszenia celnego przed zwolnieniem towaru

a) Korekta zgłoszenia celnego przed zwolnieniem towarów

Korekta zgłoszenia celnego możliwa jest wyłącznie w odniesieniu do elementów zgłoszenia celnego, innych niż mogących mieć wpływ na wyliczenie należności lub na zastosowanie procedury.

Dotychczas, zmiany dokonane przez funkcjonariusza celnego w ramach korekty, mogły być zakwestionowane przez zgłaszającego we wniosku o zmianę danych zawartych w zgłoszeniu, złożonym po zwolnieniu towarów na podstawie art. 23 ust. 5 Prawa celnego. Ustawa z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy - Prawo celne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1228) uchyla ww. art. 23 ust. 5, jako że kwestie związane z zasadami postępowania celnego w tym zakresie są wystarczająco unormowane w przepisach unijnego prawa celnego.

W związku z powyższym, w odniesieniu do korekty zgłoszenia celnego zastosowanie mają przepisy odnoszące się do trybu wydawania decyzji korzystnych i niekorzystnych.

Ponieważ w wyniku korekty zgłoszenia celnego, zmieniane są przez organ celny „z urzędu” dane zadeklarowane przez zgłaszającego, to konieczne jest zastosowanie trybu przewidzianego dla decyzji niekorzystnej, tj. z prawem do złożenia wyjaśnień, o którym mowa w art. 22 ust. 6 UKC, z wykorzystaniem szczególnej procedury dotyczącej prawa do bycia wysłuchanym, o której mowa w art. 9 rozporządzenia wykonawczego, która będzie realizowana odmiennie w zależności od tego, czy korekta dokonywana jest w obecności zgłaszającego, czy też nie.

- **Korekta zgłoszenia celnego bez obecności zgłaszającego**

Jeżeli organ celny stwierdzi drobne nieprawidłowości inne niż mogące mieć wpływ na wyliczenie należności lub na zastosowanie procedury, to wysyła na adres e-mail zgłaszającego powiadomienie, o którym mowa w art. 22 ust. 6 UKC (ale nie w formie komunikatu CLNR), o planowanej korekcie zgłoszenia, wskazując jakie dane mają zostać zmienione z jednoczesnym wskazaniem propozycji tych zmian. W powiadomieniu tym organ celny umieszcza również informację o możliwości zażądania przez zgłaszającego wystosowania powiadomienia zgodnie z wymogami

określonymi w art. 8 rozporządzenia wykonawczego. Zatem powiadomienie o planowanej korekcie powinno mieć co najmniej następujące informacje: „W zgłoszeniu celnym nr jest: ... powinno być: Niniejsza informacja stanowi powiadomienie, o którym mowa w art. 22 ust. 6 UKC. Uprzejmie proszę o niezwłoczne odniesienie się do powyższej propozycji zmiany w zwrotnym e-mail, który należy przesłać niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni. Jednocześnie informuję, że składający zgłoszenie może zażądać przekazania powiadomienia o zmianach zgodnie z art. 8 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2015/2447”.

Zgłaszający może niezwłocznie wyrazić swoje stanowisko w zwrotnym e-mailu, wyrażając zgodę na wprowadzenie proponowanych zmian, albo nie wyrażając takiej zgody, albo żądając zastosowania trybu powiadomienia określonego w art. 8 rozporządzenia wykonawczego.

Wyrażenie takiej zgody oznacza uruchomienie ścieżki zmierzającej do wydania decyzji korzystnej dla zgłaszającego i skutkuje wysłaniem do zgłaszającego komunikatu CLNR zawierającego informację o dokonanych korektach w zgłoszeniu (na zasadzie: w Polu X było „.....” a jest „...”). Skorygowane przez funkcjonariusza zgłoszenie uznaje się za podstawę utworzenia PZC.

Brak zgody na korektę nie wymaga już zastosowania art. 8 rozporządzenia wykonawczego, ponieważ w ten sposób osoba wykorzystwała przyznane jej prawo do wypowiedzenia i jednocześnie nie wniosła żądania zastosowania ww. art. 8.

Natomiast brak informacji zwrotnej w terminie 5 dni albo żądanie zastosowania trybu powiadomienia określonego w art. 8 rozporządzenia wykonawczego powoduje konieczność podjęcia dalszych działań organu celnego zmierzających do wydania decyzji niekorzystnej dla zgłaszającego. Oznacza to konieczność wystosowania powiadomienia zgodnego z wymogami określonymi w art. 8 rozporządzenia wykonawczego, a decyzja organu celnego powinna zawierać podstawy, na których ją oparto oraz pouczenie o prawie do wniesienia odwołania, o którym mowa w art. 44 UKC (art. 22 ust. 7 UKC).

- **Korekta zgłoszenia celnego w obecności zgłaszającego**

Jeżeli organ celny stwierdzi drobne nieprawidłowości inne niż mogące mieć wpływ na wyliczenie należności lub na zastosowanie procedury, informuje na bieżąco zgłaszającego o planowanych zmianach i przyjmując wyjaśnienia (stanowisko) zgłaszającego odnośnie poszczególnych korekt, koryguje on „ręcznie” zgłoszenie w systemie. Wprowadzane są tylko takie zmiany, na które zgłaszający wyraził zgodę. Powyższe wyczerpuje obowiązek wystosowania powiadomienia, o którym mowa w art. 22 ust. 6 UKC.

Następnie funkcjonariusz sporządza (drukując z systemu) pisemny dokument „Raport z korekty”, w którym podaje się korekty dokonane w zgłoszeniu. „Raport z korekty” podpisuje zgłaszający, co oznacza, że zgadza się z korektami i tym samym korekta ma

znamiona decyzji korzystnej dla zgłaszającego. Dokument jest składany *ad acta*. Nie wysyła się już komunikatu CLNR z dokonanymi korektami, ale skorygowane zgłoszenie uznaje się za podstawę utworzenia PZC.

Brak zgody na korektę nie wymaga już zastosowania art. 8 rozporządzenia wykonawczego, ponieważ w ten sposób osoba wykorzystała przyznane jej prawo do wypowiedzenia i jednocześnie nie wniosła żądania zastosowania ww. art. 8.

Natomiast żądanie zastosowania trybu powiadomienia określonego w art. 8 rozporządzenia wykonawczego (organ celny ma obowiązek poinformować zgłaszającego o możliwości żądania zastosowania art. 8 rozporządzenia wykonawczego) powoduje uruchomienie ścieżki zmierzającej do wydania decyzji niekorzystnej dla zgłaszającego. Oznacza to konieczność wystosowania powiadomienia zgodnego z wymogami określonymi w art. 8 rozporządzenia wykonawczego, a decyzja organu celnego powinna zawierać podstawy na których ją oparto oraz pouczenie o prawie do wniesienia odwołania, o którym mowa w art. 44 UKC (art. 22 ust. 7 UKC).

b) Decyzja niekorzystna mająca wpływ na wyliczenie należności lub na zastosowanie procedury

W przypadku, gdy w wyniku weryfikacji zgłoszenia organ celny uzna, że stwierdzone nieprawidłowości mogą mieć wpływ na wysokość kwoty wynikającej z długu celnego lub na zastosowanie procedury, kieruje zgłoszenie na drogę postępowania celnego, celem wydania stosownej decyzji. Oznacza to konieczność wystosowania powiadomienia, o którym mowa w art. 22 ust. 6 UKC, zgodnego z wymogami określonymi w art. 8 lub art. 9 rozporządzenia wykonawczego, a decyzja organu celnego powinna zawierać podstawy, na których ją oparto oraz pouczenie o prawie do wniesienia odwołania, o którym mowa w art. 44 UKC (art. 22 ust. 7 UKC).

W sytuacji, gdy organ celny stwierdzi w trakcie weryfikacji zgłoszenia zarówno nieprawidłowości mające wpływ na wysokość kwoty wynikającej z długu celnego lub na zastosowanie procedury, jak i inne możliwe do wyeliminowania w trybie „korekty zgłoszenia”, może on:

- wskazując stwierdzone nieprawidłowości obu rodzajów skierować sprawę do postępowania celnego, aby w postępowaniu dotyczącym decyzji niekorzystnej całościowo rozstrzygnąć wszystkie sporne kwestie, bądź
- zastosować tryb „korekty zgłoszenia” wobec elementów, w stosunku do których ten tryb możliwy jest do zastosowania i zgłaszający wyraził zgodę na taką korektę, a następnie przekazać kwestie związane z wyliczaniem kwoty wynikającej z długu celnego lub z zastosowaniem procedury, do rozstrzygnięcia w postępowaniu dotyczącym decyzji niekorzystnej.

c) Obowiązek poinformowania zgłaszającego o wynikach weryfikacji

Organ celny ma obowiązek poinformowania zgłaszającego o wynikach weryfikacji zgłoszenia celnego w każdym przypadku przeprowadzenia takiej weryfikacji (art. 243 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego).

Jeżeli wyniki weryfikacji nie prowadzą do wydania decyzji niekorzystnej dla strony, ani nie ma zastosowania tryb „korekty zgłoszenia”, to organ celny informuje zgłaszającego o pozytywnym wyniku weryfikacji wykorzystując komunikat CLRN o treści: „Pozytywny wynik weryfikacji - art. 243 RW”.

Informacja taka będzie przekazywana w systemie CELINA od dnia 1 września 2016r.

W przeciwnym razie obowiązek poinformowania zgłaszającego o wynikach weryfikacji realizowany jest w trybie postępowania właściwym do wydania decyzji niekorzystnej z prawem do wysłuchania, o którym mowa w art. 22 ust. 6 UKC, z uwzględnieniem opisanego wyżej trybu przewidzianego dla „korekty zgłoszenia” (wysłanie w ramach „korekty zgłoszenia” informacji mailowej o proponowanej korekcie oraz ustne poinformowanie zgłaszającego o planowanej korekcie wyczerpuje obowiązek poinformowania zgłaszającego o wynikach weryfikacji, o którym mowa w art. 243 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego).

2. Sprostowanie zgłoszenia celnego

a) Sprostowanie przed zwolnieniem towarów

Przesłanki do sprostowania zgłoszenia celnego na wniosek strony przed zwolnieniem towarów zawarte w art. 173 ust. 1 i 2 UKC są identyczne jak przesłanki określone w art. 65 WKC.

Z art. 173 ust. 1 UKC wynika, że sprostowanie jednej lub wielu danych zawartych w zgłoszeniu może być dokonane na wniosek zgłaszającego, za zgodą organu celnego, o ile nie powoduje to, że zgłoszenie dotyczyłoby towarów innych niż te, które początkowo były nim objęte. Dodatkowe warunki zostały określone w ust. 2 tego artykułu, czyli że nie jest możliwe sprostowanie, jeżeli wnioskowano o nie po tym jak organy celne poinformowały zgłaszającego o zamiarze przeprowadzenia rewizji towarów, stwierdziły nieprawidłowość danych zawartych w zgłoszeniu celnym lub zwolniły towar do procedury.

b) Sprostowanie po zwolnieniu towarów

Podstawą sprostowania zgłoszenia celnego po zwolnieniu towaru na wniosek strony jest art. 173 ust. 3 UKC.

Zgodnie z art. 173 ust. 3 UKC, warunkiem dokonania sprostowania zgłoszenia celnego na wniosek strony, jest złożenie takiego wniosku przez zgłaszającego w terminie trzech lat od daty przyjęcia zgłoszenia celnego. Organ celny może wyrazić zgodę na sprostowanie zgłoszenia celnego, które to sprostowanie umożliwi zgłaszającemu spełnienie obowiązków wynikających z objęcia towarów daną procedurą celną.

W art. 176 akapit pierwszy lit. c) UKC zawarta jest delegacja dla Komisji Europejskiej do określenia w drodze aktu wykonawczego przepisów proceduralnych dotyczących sprostowania zgłoszenia celnego po zwolnieniu towarów zgodnie z art. 173 ust. 3 UKC, jednakże delegacja ta nie została zrealizowana przez KE. Dlatego podstawą zastosowania instytucji „sprostowania zgłoszenia celnego na wniosek strony po zwolnieniu towarów” jest wyłącznie zakres przepisu zawartego w art. 173 ust. 3 UKC.

Dla potrzeb stosowania art. 173 ust. 3 UKC zastosowanie mają ogólne reguły odnoszące się do wydania decyzji korzystnej lub niekorzystnej wynikające z przepisów UKC oraz rozporządzeń: delegowanego i wykonawczego.

3. Zmiany zgłoszenia celnego z urzędu po zwolnieniu towaru

Do dnia 30 kwietnia 2016 r. podstawą zmiany zgłoszenia celnego był art. 78 WKC.

Od dnia 1 maja 2016 r. organ celny może wydać decyzję zmieniającą zgłoszenie celne z urzędu na podstawie art. 48 UKC. W artykule tym został wskazany zakres kontroli zgłoszenia celnego po zwolnieniu towarów, w wyniku której może być wydana z urzędu decyzja zmieniająca zgłoszenie celne.

Dla potrzeb stosowania art. 48 UKC zastosowanie mają ogólne reguły odnoszące się do wydania decyzji korzystnej lub niekorzystnej wynikające z przepisów UKC oraz rozporządzeń: delegowanego i wykonawczego.

4. Unieważnienie zgłoszenia celnego

a) Unieważnienie przed zwolnieniem towarów

Przesłanki do unieważnienia zgłoszenia celnego przed zwolnieniem towarów zostały określone w art. 174 UKC i w swej istocie są zbieżne z przesłankami określonymi w art. 66 WKC.

b) Unieważnienie po zwolnieniu towarów

Przesłanki do unieważnienia zgłoszenia celnego po zwolnieniu towarów określone są w art. 148 rozporządzenia delegowanego. Odpowiednikiem tego przepisu jest art. 251 Rozporządzenia Wykonawczego KE nr 2454/93, jednakże zakresy tych przepisów różnią się.

Do postępowania w sprawie unieważnienia zgłoszenia celnego zastosowanie mają zasady zawarte w UKC stosowane wobec decyzji korzystnych i niekorzystnych.

Dodatkowo należy wyjaśnić, że ustawa zmieniająca ustawę Prawo celne uchyliła art. 21a, bowiem w kontekście postanowień UKC przepis ten stał się bezprzedmiotowy. Przepis art. 21a ustawy Prawo celne stanowił bowiem, że w przypadku unieważnienia zgłoszenia celnego na wniosek zgłaszającego, organ celny wskazuje przyczyny unieważnienia, w formie pisemnej lub elektronicznej (ust. 1), a w przypadkach innych niż określone w ust. 1, organ celny rozstrzyga w sprawie unieważnienia zgłoszenia celnego w drodze decyzji (ust. 2). Rozwiązanie zawarte w art. 21a tej ustawy, wpisuje się w regulacje zawarte w UKC związane z prowadzeniem postępowania celnego i wydawaniem rozstrzygnięć w tym zakresie. Regulacja ta sprowadza się do stosowania, na wniosek osoby uprawnionej, skutecznego i pozytywnie ocenianego rozwiązania w zakresie „bezdecyzyjnego” załatwienia sprawy.

Przepisy unijnego prawa celnego przewidują w art. 22 ust. 7 UKC, że tylko decyzja niekorzystna dla strony określa podstawy na których ją oparto i zawiera pouczenie o prawie do wniesienia odwołania, o którym mowa w art. 44 UKC. *A contrario* decyzje korzystne, a do takich należy decyzja o unieważnieniu zgłoszenia zgodna z wnioskiem strony, jest realizowana bez takiego sformalizowania, a podstawą takiego podejścia jest definicja „decyzji” zawarta w art. 5 pkt 39 UKC.

W rezultacie postępowanie w sprawie unieważnienia pozostanie niezmienione, czyli w przypadku elektronicznego zgłoszenia celnego, jego obsługa jest i nadal będzie dokonywana w systemie przez wymianę komunikatów elektronicznych, zawierających w sobie informację o unieważnieniu zgłoszenia celnego i przyczynach takiego unieważnienia. Natomiast w przypadku zgłoszenia celnego złożonego w formie pisemnej (np. z wykorzystaniem dokumentu SAD), organ celny poinformuje zgłaszającego pisemnie o unieważnieniu zgłoszenia celnego, wraz z podaniem przyczyn takiej czynności.

Jednakże, jeżeli inicjatorem postępowania w sprawie unieważnienia zgłoszenia celnego jest organ celny, albo postępowanie prowadzone na wniosek podmiotu nie umożliwi unieważnienia zgłoszenia celnego, to konieczne będzie wydanie decyzji. Takie działanie wynika, odpowiednio, z art. 29 UKC albo art. 22 ust. 7 UKC, których zastosowanie powoduje, że w decyzji niekorzystnej określa się podstawy na których ją oparto i zawiera się pouczenie o prawie do wniesienia odwołania, o którym mowa w art. 44 UKC.

5. Zwolnienie towaru przed zakończeniem weryfikacji

W przypadku, gdy towar zostaje zwolniony przed zakończeniem weryfikacji, a organ celny uważa, że może dojść do ustalenia kwoty należności wyższej od kwoty ustalonej na podstawie danych zawartych w zgłoszeniu, wezwanie do złożenia zabezpieczenia (wystarczającego na pokrycie różnicy między kwotą wynikającą z danych zawartych w zgłoszeniu celnym, a ostateczną kwotą należną za towary) odbywa się poza systemem. Nową podstawą prawną tego wezwania jest art. 244 rozporządzenia wykonawczego.

W wezwaniu tym także zawarta jest informacja, że zgłaszający może zażądać natychmiastowego powiadomienia o podwyższonej kwocie należności w celu umożliwienia mu jej uiszczenia.

W przypadku, gdy zgłaszający jest zarazem przedstawiającym, na wezwaniu potwierdza on jego odbiór i jednocześnie dokonuje adnotacji bądź to „Zabezpieczenie”, bądź to „Powiadomienie o podwyższonej kwocie należności”.

W przypadku nieobecności zgłaszającego wezwanie jest do niego wysyłane i organ celny czeka na pisemną reakcję z jego strony, w której wyraża on swoją decyzję w przedmiocie zabezpieczenia lub powiadomienia o podwyższonej kwocie należności i uiszczenia należności.

Jeżeli zgłaszający zamiast złożenia zabezpieczenia zażąda natychmiastowego powiadomienia o tej kwocie, wówczas organ celny powinien przed zwolnieniem towaru wydać decyzję, w której określi ostateczną kwotę należności, której mogą podlegać towary (sumując kwotę długu celnego określoną w zgłoszeniu celnym i kwotę, która powinna zostać zabezpieczona). W podstawie prawnej decyzji, poza przepisami wynikającymi z UKC, należy również wskazać art. 244 rozporządzenia wykonawczego.

Następnie czynności związane z powiadomieniem o kwocie wynikającej z długu celnego i zwolnieniem towarów odbywają się w systemie CELINA na dotychczasowych zasadach. W przypadku, gdy zgłaszający zażądał natychmiastowego powiadomienia o podwyższonej kwocie należności, wydawana jest decyzja przed zwolnieniem towaru, a POD i PZC uwzględnia korektę w zakresie Pola 47, a w sytuacji gdy zdecydował się na zabezpieczenie, POD i PZC zawierają kwotę zadeklarowaną w zgłoszeniu, a dopiero po zwolnieniu towarów ewentualnie wydawana jest decyzja „domiarowa”.

*Sporządzono w Departamencie Cel
dnia 19.08.2016 r.*